

zaaknummer 2012 T 872 (1)

21 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], hierna te noemen klaagster,
juridisch adviseur: mr. A.W.E.S. van Duyneveldt-Franken, advocaat te
Leiden

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens haar leven lid van de Congregatie Zuster Franciscanessen van
Oirschot.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 november 2012.

Op 26 februari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Zuster [naam], Provinciale Overste van voornoemde congregatie.

Op 10 juli 2013 heeft te Utrecht een behandeling in raadkamer van de Klachtencommissie plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster kwam in 1980 op het [pensionaat] in [plaats] omdat haar moeder ziek was en haar vader door zijn werk niet in staat was voor haar te zorgen. Zij is er in 1982 weer weggegaan.

Klaagster was eind van de lagere school onder het ijs gekomen en had destijds door longontsteking en benauwdheid een zeer slechte conditie. Zij was net teruggezet van de tweede klas naar de eerste. Zij was een mager meisje dat laat in haar ontwikkeling was. Aangeklaagde was surveillant op de studiezaal en gaf bijles, zo ook aan klaagster. Klaagster heeft over de periode van haar verblijf ook een klacht ingediend tegen een andere zuster (klachtnummer 2012T872(2)) wegens ernstig seksueel misbruik.

Klaagster haalde goede cijfers op school maar moest desondanks toch bijlessen volgen bij aangeklaagde. Ze moest dan steeds alleen naar de kamer van aangeklaagde komen, die haar tijdens de lessen opvallend veel aanraakte op een wijze waarbij klaagster zich onprettig voelde. Uiteindelijk beloofde aangeklaagde dat klaagster mocht stoppen met de bijlessen als

zij vier tien zou halen. Dat is klaagster gelukt. Aangeklaagde beloofde haar een beloning die ze in een kamertje in het klooster, normaal niet toegankelijk voor de leerlingen, moest ophalen. Klaagster had het gevoel dat ze verplicht was die beloning op te halen; ondanks dat ze verwachtte een cadeautje te krijgen wilde ze liever niet gaan. Bij binnenkomst werd klaagster op haar mond gezoend middels een tongzoen. Hierna kon klaagster gaan. Klaagster meent zich te herinneren dat aangeklaagde een kunstgebit had.

2.2. De invloed van deze ervaringen is niet los te zien van het seksueel misbruik door zuster [naam]. Klaagster heeft destijds aan haar moeder verteld dat de zusters rare dingen deden die niet konden, maar haar moeder geloofde dat niet, want zusters deden zoiets nu eenmaal niet. Klaagster heeft er een blijvend wantrouwen naar volwassenen aan overgehouden. Op haar achttiende jaar kwam klaagster erachter dat zij de enige was die stemmen hoorde. Zij is toen kortdurend naar het RIAGG gegaan en daarna heel snel op zoek gegaan naar veiligheid in haar leven: een huis kopen, een goede opleiding en kinderen krijgen. Zij heeft in het begin haar kinderen alleen opgevoed. Haar latere partner merkte ook al dat klaagster last had van nachtmerries. Naarmate klaagster ouder werd, namen de nachtmerries en herbelevingen toe. Klaagster werd bang om te gaan slapen en ging daardoor pas heel laat naar bed. Omdat zij kinderen had moest ze toch weer vroeg op. Klaagster was werkzaam in de jeugdzorg en kwam daar veel in aanraking met seksueel misbruikte kinderen. Toen zij begin 2007 een aantal misbruikte kinderen uit huis moest plaatsen was zij daar zo bij betrokken dat ze niet meer kon slapen. Zij is toen ingestort en via een crisisdienst ongeveer vijf maanden opgenomen geweest in een gesloten psychiatrische inrichting. De gestelde diagnose is chronische posttraumatische stresstoornis (PTSS) met een dissociatieve identiteitstoornis (DIS) en suïcidegevaar. Klaagster is vanaf 2008 vele keren opgenomen geweest in diverse psychiatrische ziekenhuizen, kort- en enkele ook langdurend, ongeveer 20 tot 30 opnames per jaar. Dit heeft ook ernstige gevolgen voor het gezin en de familie van klaagster. Vanaf juli 2011 wordt klaagster en haar gezin begeleid door een sociaal psychiatrisch verpleegkundige. De lijdensdruk is hoog.

Klaagster stelt dat haar klachten geen andere oorsprong hebben dan haar verblijf in [pensionaat]. Dit wordt ondersteund door het feit dat klaagster heftig psychiatrisch reageert, tot zelfs een zelfmoordpoging, bij berichten/oproepen die betrekking hebben op haar klaagschriften. Klaagster is thans in zodanig ernstige toestand dat zij niet in staat is een zitting van de klachtencommissie bij te wonen.

2.3. Het indienen van de klacht en erkenning daarvan maakt deel uit van de (langdurige) verwerking van haar verleden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in haar reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Gedurende haar werkzame leven is zij als lerares en als hoofd van de school verbonden geweest aan twee [scholen], in [plaats] en in [plaats]. Zij is in augustus [jaartal] gepensioneerd. Zij heeft tot haar 78^e op het pensionaat gesurveilleerd in de studiezaal waar de leerlingen hun huiswerk moesten maken. Het is niet bekend of zij individuele bijles gaf aan leerlingen. Als dit al zo was, dan zou het heel erg ongebruikelijk en onwaarschijnlijk zijn om die op een kamer van een zuster te laten plaatsvinden. Aangeklaagde stond bekend als een rechtschapen en aardig persoon. Nergens zijn aanwijzingen gevonden voor mogelijk onoirbaar gedrag van aangeklaagde. Daarnaast merkt de Overste op dat klaagster in de omschrijving van de feiten weinig concreet is en niet geheel consistent. Zo spreekt zij in het klaagschrift over een tongzoen, terwijl zij in het proces-verbaal van verhoor als getuige spreekt over zeer uitbundig kussen op de mond. De Overste kan de klacht bevestigen noch ontkennen. De congregatie is

echter wel diep geraakt door hetgeen klaagster heeft moeten doormaken en nog steeds doormaakt.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde tongzoen dan wel het uitbundig gekust worden op haar mond moet worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Dat is anders voor de door klaagster gerelateerde aanrakingen. Deze zijn onvoldoende specifiek omschreven, zodat de Klachtencommissie hierover geen oordeel kan geven.

4.3. De Klachtencommissie is overtuigd van de oprechtheid van klaagster. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klaagster ondersteunen.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klaagster heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de door klaagster gestelde feiten niet waar zijn.

Indien in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor klaagster de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van Zuster Franciscanessen van Oirschot de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 21 augustus 2013 door mr. C.C. de Rijke Maas, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die zij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.